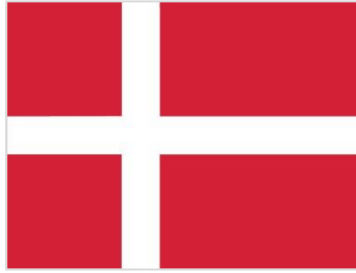

DANİMARKA

PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ	19
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	23
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER	28
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	31

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Danimarka dış ticaretinin GSYİH içindeki payı büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda Danimarka, ülkeler arasındaki mal ve servis ticaretinin herhangi bir engelle karşılaşılmadan yapılmasına önem atfetmektedir. Danimarka dış ticareti, AB ve DTÖ üyeliğinden kaynaklanan kurallara göre şekillenmiştir. AB üye ülkeleri arasında malların ticaretinde gümrük tarifesi bulunmamaktadır. AB üye ülkeleri arasındaki ticarete tarife dış kısıtlamaların (sağlıkla ilgili düzenlemeler vb.) kaldırılmasında da başarılı olunmuştur. Danimarka için önemli bir diğerk husus da, Avrupa Serbest Ticaret Birliğı (EFTA) ve AB üye ülkeleri arasında 1 Ocak 1994'te yapılan anlaşma ile Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) kapsamında, AB üyesi olmayan Norveç, İzlanda ve Lihtenştayn ile de tek pazar oluşturulmuş olmasıdır. Ayrıca, AB üye ülkesi olması nedeniyle Danimarka'nın Türkiye ile gümrük birliğı anlaşması ve bazı ülkelerle de serbest ticaret anlaşmaları bulunmaktadır.

Avrupa Birliğı Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliğı (AB) üyesi ülkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliğı çerçevesinde, üye ülkeler üçüncü ülkelere ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliğı'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ülkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ülkelere ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTIP kodu, Geliş/Varış Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiğı ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzüklere ulaşılabilir. Ürünün GTIP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en)

Access2Market üye ülkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük vergilerine;
- Menşe kurallarına;
- Yürürlükteki diğer vergilerine;
- İthalat prosedürlerine;
- Ürüne ilişkin teknik gerekliliklere;
- Dış Ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>)

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>)

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/events-access2markets>)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkeler (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan

Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

Avrupa Yeşil Mutabakatı

Avrupa Yeşil Mutabakatı

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için ["Fit for 55" \(55'e Uyum\) mevzuat değişikliği paketi](#)² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³ (SKDM/CBAM). Mekanizma, 2026 yılından itibaren ilk aşamada çelik, alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve elektrik ithalatında, AB Emisyon Ticaret Sistemi'nde (ETS) geçerli haftalık ortalama karbon ücretleri üzerinden ilgili ürünlerin üretimi aşamasında salınan emisyon miktarına göre hesaplanacak karbon fiyatına tabi tutulmasını düzenlemektedir. 1 Ekim 2023 ile 31 Aralık 2025 tarihleri arasında uygulanacak geçiş döneminde ise AB ülkelerindeki ithalatçıların mevzuat kapsamına giren ürünler için gömülü emisyonları ve varsa menşe ülkelerde ödenen karbon ücretlerini raporlaması gerekecektir. Ekim 2023 tarihi itibarıyla başlatılan SKDM raporlama uygulamasına ihracatçılarımızın hızlı adaptasyonunu sağlamak için söz konusu uygulamaya başlangıçta tabii olacak olan demir-çelik, alüminyum ve çimento sektörleri özelinde bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, SKDM konusunda on-line bilgilendirmeler yapılmakta olup kayıtlar ve sunumlar [Bakanlığımız sosyal medya hesaplarından](#)⁴ paylaşılmaktadır. Avrupa Komisyonu tarafından son olarak, SKDM uygulamasının basitleştirilmesine yönelik bir [taslak](#) yayımlanmış olup SKDM kapsamında yayımlanan tüm uygulama mevzuatları, detaylı bilgi notları ve son gelişmelere Bakanlığımız [Yeşil Mutabakat](#) sayfasından erişim sağlanması mümkündür.

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism_en

⁴ <https://www.youtube.com/@ticaret/search?query=skdm>

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise ilgili tüm ürün mevzuatına etki edecek olan döngüsel ekonomidir. Bu ana tema altında, 10 Mart 2020 tarihinde [Yeni Sanayi Stratejisi](#)⁵, 11 Mart 2020 tarihinde ise [Döngüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁶ açıklanmıştır. Böylece AB, hammadde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair döngüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceğini açıklamış, elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Bu çerçevede, olup, [Batarya ve Batarya Atıkları Tüzüğü](#)⁷, [Gıda ile Temas Eden Geri Dönüştürülmüş Plastik Tüzüğü](#)⁸, [Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü](#)⁹, [Yapı Malzemeleri Tüzüğü](#)¹⁰ yasalaşmış olup [döngüsel araç tasarımı](#)¹¹ ilişkin mevzuatın yasama süreci devam etmektedir.

Öte yandan, Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan Sürdürülebilir Ürün İnisiyatifi ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede 28 Haziran 2024 tarihinde AB Resmi Gazetesinde yayımlanarak yürürlüğe giren [Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko-Tasarım Tüzüğü \(ESPR\)](#)¹² ile ürün-bazlı geliştirilecek eko-tasarım kurallarının genel çerçevesi oluşturulmuş olup, söz konusu eko-tasarım kuralları ile AB pazarına girişte kaynak verimliliği, çevre ve su ayak izi, zararlı kimyasal kullanımından arılık, dayanıklı, tamir edilebilir, geri dönüştürülebilir olma gibi kriterlerin esas alınması, ürün özelliklerinin dijital ürün pasaportu ile tüm ekonomik operatörlerin erişimine açık olması amaçlanmaktadır. Bu itibarla, ihracat ürünlerimizin AB pazarına girişinde, eko-tasarım kurallarına uyum sağlaması, ilgili teknik kriterlere uyumun belgelendirilmesi zorunlu hale gelecektir.

Bu çerçevede, ESPR mevzuatında belirlenen esaslara uygun olarak 2024-2027 döneminde demir-çelik, alüminyum, tekstil ve konfeksiyon, mobilya (yatak döşegi dahil), lastik, deterjan, boya, yağlayıcılar, kimyasallar, bilgi teknolojileri ürünleri ve diğer elektroniklerde AB pazarına giriş için eko-tasarım mevzuatlarının açıklanması beklenmektedir.

Buna ek olarak, AB bir taraftan üçüncü ülkelere yönelik atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

Bu itibarla, AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü](#)¹³ ile AB içinde toplanan atıkların öncelikli olarak AB içinde kullanılması amacıyla atık sevkiyatlarına kısıtlamalar getirilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, 21 Mayıs 2027 tarihinden itibaren AB'den atık ithalatı yapan tesislerin atığı çevreye uygun koşullarda işlediğine yönelik üçüncü taraf denetimlerine tabi tutulması zorunlu hale gelecektir. Bu çerçevede, ilgili denetimden geçmemiş tesislerin atık ithalatı yapması mümkün olmayacak olup, denetimlerde [AB'nin Endüstriyel Emisyonlar Direktifi \(2010/75\)](#) kapsamında atık işleme tesisleri için belirlemiş olduğu Mevcut En İyi Teknikler belgeleri başta olmak üzere mevzuatta listelenen AB mevzuatları ve uluslararası sözleşmelere uyum esas alınacaktır.

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_416

⁶ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

⁷ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2023.191.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3A2023%3A191%3ATOC

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2022/1616/oj>

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj/eng>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/3110/oj/eng>

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023PC0451>

¹² https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401781

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024R1157>

[Atık Çerçeve Direktifinin Revizyonu](#)¹⁴ ile ise, AB içindeki atıkların kaynağında ayrı toplanması amacıyla Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (GÜS) uygulamasının tüm sektörler genişletilmesi amaçlanmış, bu çerçevede 2025 yılı itibarıyla AB üye ülkelerinde tekstil ve konfeksiyon atıklarının ayrı toplanmasının GÜS kapsamında gerçekleştirilmesine yönelik ortak kurallar düzenlenmiştir.

Öte yandan, [Ormansızlaşmanın Önlenmesi Tüzüğü \(EUDR\)](#)¹⁵ ile 30 Aralık 2025 tarihi itibarıyla, büyük oranda ormansızlaşmaya sebep olan soya, sığır eti, palm yağı, ahşap/ağaç ürünleri, kakao, kauçuk, kahve ve bunlardan elde edilen belirli ürünleri üretimde girdi olarak kullanan çikolata, mobilya, lastik, deri gibi ürünlerin AB pazarına girişinde ormansızlaşmaya/orman bozuluma yol açmadığı ve insan ve işçi haklarına uygun üretildiğine yönelik özen yükümlülüğü beyanı zorunlu hale getirilmiştir.

29 Ocak 2025 tarihinde yayımlanan [Rekabetçilik Pusulası](#)¹⁶ ile iklim değişikliği ile mücadele sürecinde AB'nin rekabetçiliğini artıracak adımlar atılması, inovasyonun kolaylaştırılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi, AB mevzuatlarının basitleştirilmesi amaçlanmıştır. 26 Şubat 2025 tarihinde açıklanan Temiz Sanayi Planı ile enerji maliyetlerinin düşürülmesi, yeni finansman kaynağı oluşturulması, hammadde tedarik güvenliğinin sağlanması, uluslararası işbirliklerinin artırılması, kamu alımlarında sürdürülebilir ürünlere talebin artırılmasına yönelik tedbirler belirlenmiştir. Bu doğrultuda, otomotiv sektörü eylem planı ile demir-çelik ve metaller eylem planları yayımlanmıştır.

**AB Yeşil Mutabakatı kapsamındaki güncel gelişmeler ve AB Kurumlarınca yayımlanan bilgi/belgeler hakkında özet bilgiye erişmek için Bakanlığımız web sitesindeki "[Yeşil Mutabakat](#)" bölümünü¹⁷ takip ediniz.

İthalat Rejimi

Gümrük Kontrolleri

İthalat Kontrol Sistemi 2 Sürüm 3

ICS2 sistemi, ekonomik operatörlerin AB'ye doğrudan veya AB'den transit şekilde üçüncü ülkelere gerçekleştirilecek sevkiyatlarına ilişkin bilgi ve verilerin Yükleme Öncesi Kargo Bilgisi (PLACI) ve varış öncesi Giriş Özet Beyanları (ENS) aracılığıyla AB Gümrük İdareleri'ne sunulmasını gerekli kılan bir elektronik gümrük sistemidir.

Sistem ile kargo ve taşımaya ilişkin risk analizinin gerçekleştirilip güvenliğe ilişkin tehditlerin önlenmesi, uluslararası gümrük işlemlerinin kolaylaşması ve ekonomik operatörler ve AB Gümrük İdareleri arasındaki bilgi alışverişinin basitleşmesi amaçlanmaktadır.

Sistemden pek çok ticari aktör etkilenecek olup, AB sınırları içinde ve dışında posta operatörleri, ekspres kargo taşımacılığı, havayolu kargo taşımacılığı, denizyolu, demiryolu ve karayolu taşımacılığı, AB sınırları dahilinde belirli son alıcılar, lojistik firmaları bu aktörler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle, doğrudan AB'ye veya AB'den transit olarak başka bir

¹⁴ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-targeted-revision-waste-framework-directive_en

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32023R1115&qid=1687867231461>

¹⁶ https://commission.europa.eu/document/download/10017eb1-4722-4333-add2-e0ed18105a34_en

¹⁷ <https://ticaret.gov.tr/dis-iliskiler/yesil-mutabakat>

ülkeye eşya gönderen Birlik dışındaki, Türkiye dahil, tüm ihracatçılar sistemden etkilenecektir.

Sistem kapsamında, AB'nin ihtiyaç duyduğu verilerin girilmemesi halinde, taşımaya ilişkin işlemler AB sınırında durdurulup, eşyanın gümrük işlemleri yapılmayacak, yetersiz beyanlar reddedilecek ya da ticaret akışını sekteye uğratabilecek tedbirler söz konusu olabilecektir.

Sistem, sevkiyat kapsam ve şekline göre üç sürüm halinde uygulanmaktadır. Havayolu kargo taşımacılığı ön yükleme ve havayolu posta taşımacılığı ön yükleme için Sürüm 1, 15 Mart 2021 tarihi itibarıyla; havayolu genel kargo taşımacılığı ile havayolu taşımacılığı ve posta taşımacılığı için Sürüm 2 ise, 1 Mart 2023 tarihi itibarıyla halihazırda AB gümrüklerinde uygulanmaktadır. Deniz yolu, karayolu ve demiryolu taşımacılıklarını kapsayan Sürüm 3'ün operasyonel süreci öncelikle deniz yolu taşımacılığına konu sevkiyatlar için 3 Haziran 2024 tarihi itibarıyla AB gümrüklerinde başlamıştır. Karayolu ve demiryolu taşımacılığı için ise sisteme geçişin 1 Nisan 2025 tarihinde başlaması planlanmaktadır.

Bu sistem kapsamındaki uygulamaya ilişkin ilave bilgiye ve ekonomik operatörlere yönelik yayımlanan belgelere AB'nin [Import Control System 2 \(ICS2\) - European Commission \(europa.eu\)](https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0_en)¹⁸ adresindeki bağlantıdan erişilebilmektedir.

Gümrük Vergileri

Danimarka dış ticarete Avrupa Birliği'nin Ortak Ticaret Politikasını (OTP) uygulamaktadır. Ülkenin gümrük vergi oranları Ortak Gümrük Tarifesi (OGT) çerçevesinde tespit edilmektedir.

¹⁸ https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/customs-security/import-control-system-2-ics2-0_en

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibarıyla) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2009.143.01.0001.01.ENG>)

Rekabet

AB'nin Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü

Avrupa Komisyonunun Rekabeti Bozucu Yabancı Sübvansiyonlar Tüzüğü 23 Aralık 2022 tarihinde L 330 sayılı AB Resmi Gazetesinde EU 2022/2560 sayısıyla yayınlanmış olup, anılan Tüzük kapsamında,

Avrupa Komisyonu'na üçüncü ülkeler tarafından verilen ve AB pazarında rekabeti bozan sübvansiyonlara karşı soruşturma yürütme ve gerekli durumlarda önlem alma yetkisi verilmektedir. Böylelikle, AB'nin katı rekabet kurallarına tabi AB'de yerleşik firmalar ile üçüncü ülke firmaları arasında eşit rekabet şartlarının sağlanmasının hedeflendiği açıklanmıştır.

Tüzük ile birlikte üçüncü ülkenin, doğrudan veya dolaylı olarak iç pazarda faaliyette bulunan bir veya daha fazla yüklenici veya sektöre fayda sağlayan mali katkı yabancı sübvansiyon olarak değerlendirileceği ifade edilmiştir.

Tüzük kapsamında, yüklenicilerin eşik değerlerin üzerinde kalan tüm satın alma ve birleşmeleri ile kamu alımlarına katılımlarının Komisyon'a ön bildiriminin yapılması gerekmekte olup, ayrıca Komisyon'un eşik değerler altında kalsalar dahi, piyasayı bozucu yabancı sübvansiyon şüphesi bulunan tüm piyasa hareketlerini soruşturma yetkisi bulunmaktadır.

Tüzüğe (<https://eur-lex.europa.eu/eli/req/2022/2560/oj>) bağlantısından erişilebilmektedir.

Söz konusu Tüzük 12 Temmuz 2023 tarihi itibarıyla uygulanmaya başlanmış olup, 12 Ekim 2023 itibarıyla şirketlerin yabancı mali katkıları içeren ve ilgili bildirim eşiklerini aşan şirket birleşmeleri ve kamu alımları hakkında bildirimde bulunmaları gerekmektedir.

Tüzük ile ilgili olarak 12 Temmuz 2023 tarihli AB Resmi Gazetesinde (EU) 2023/1441 sayılı Uygulama Tüzüğü yayınlanmıştır. Söz konusu Tüzükte birleşmelere ilişkin bildirimlerin ve kamu alımları prosedürlerinde yabancı mali katkı bildirimlerinin şekil, içerik ve usulü, Tüzüğe göre yapılması gereken sözlü açıklamaların usulüne ilişkin detaylar, ifşa, dosyalara ve gizli bilgilere erişim hakkındaki detaylı kurallar, şeffaflık gereklilikleri ve zaman kısıtlarının hesaplanması ve Tüzük kapsamındaki taahhütlere ilişkin zaman kısıtlarının detayları belirlenmiştir.

Uygulama Tüzüğüne [Implementing regulation - 2023/1441 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/req/2023/1441/oj) adresinden ulaşılabilir.

İç Vergiler ve Oranları

Genel anlamda, Danimarka vergi sistemine baktığımızda; doğrudan ve dolaylı vergiler olarak ikiye ayırmak mümkündür:

Doğrudan vergiler:

A vergisi (gelir vergisi): doğrudan gelirinizden kesilen vergidir. Yıl içinde işvereniniz, emeklilik sağlayıcınız vb. tarafından maaşınızın veya emekli maaşınızın bir kısmı ödenmeden önce kesilerek tahsil edilir.

B vergisi: Bazı kişiler ayrıca faiz geliri ve ticari karlar üzerinden alınan vergi gibi doğrudan gelirinizden düşülmeyen B vergisi de öderler. Serbest çalışıyorsanız veya bir konser ya da konferans verdiğiniz için ücret alıyorsanız, normalde B vergisi ödemeniz gerekir.

Eyalet Vergisi: Gelirinizden ödediğiniz verginin bir kısmı devlete gider. Eyalet vergi oranları ülkenin neresinde yaşadığınıza bakılmaksızın aynıdır, ancak gelirinize bağlıdır.

Belediye Vergisi: Danimarka'daki tüm vatandaşlar ayrıca belediyelerine vergi ödemek zorundadır. Vergi, gelirlerinin bir yüzdesi olarak hesaplanır.

Kilise Vergisi: Danimarka nüfusunun yaklaşık %74'ü Danimarka Ulusal Evanjelik Lutheran Kilisesi (Folkekirken) üyesidir ve üyeler kilise vergisi ödemektedir.

İşgücü Piyasasına Sağlanan Katkı (AM-Bidrag): Çalışan tüm vatandaşlar işgücü piyasası primi ödemek zorundadır. İşvereniniz bu primleri maaşınızdan kesecektir. İşgücü piyasası primleri, örneğin işsizlik yardımları, ek eğitim kursları ve annelik gibi Devletin işgücü piyasası giderleri için kullanılır.

ATP Sistemine Katkı: Danimarka'da çalışan herkes Danimarka işgücü piyasası ek emeklilik fonuna (ATP) prim ödemek zorundadır. Katkı payları, gelir vergisi hesaplanmadan önce maaştan kesilmektedir.

Emlak Vergisi: Bir eviniz veya daireniz varsa, kamu mülk değerlendirmesine dayalı olarak emlak değeri vergisi ödememiz gerekir.

Arazi Vergisi (Grundskyld): Danimarka'da araziniz varsa arazi vergisi ödemek zorundasınız. Arazi vergisi, mevcut kamu mülk değerlendirmesinde belirtilen arazi değerinin bir yüzdesi olarak hesaplanır. Bu yerel bir vergidir ve oranı belediyeden belediyeye farklılık gösterir.

Dolaylı Vergiler:

KDV (Moms): Ürün ve hizmetler için KDV % 25 oranında uygulanmaktadır. SKAT (Danimarka Gümrük ve Vergi Yönetimi) tarafından hazırlanan Danimarka vergi rehberine şu bağlantıdan ulaşılabilir. (<https://info.skat.dk/getfile.aspx?id=147254>)

Yeşil vergiler (Green Taxes): Toplumun kaynaklarını harcadığınız için ödediğiniz vergilerdir. Ne kadar çok kaynak harcarsanız, o kadar çok yeşil vergi ödememiz gerekir. Buradaki fikir, vatandaşların tüketimlerini sınırlandırmaya çalışmak ve böylece doğal kaynakları korumalarını sağlamaktır. Örneğin, yeşil vergiler benzin, petrol, elektrik, su ve atık üzerinden alınmaktadır. Bu da bu kaynakların fiyatının artması anlamına gelir. Eğer benzin fiyatı artarsa, insanlar daha az araç kullanacak ve bu da çevre üzerindeki etkiyi sınırlayacaktır. Daha az kirleten ve yakıt tasarrufu sağlayan çevre dostu araçlara daha düşük yeşil vergiler uygulanmaktadır.

Özel tüketim vergileri: Özel Tüketim Vergileri, belirli malların ithalatı, üretimi ve satışı üzerinden alınmaktadır. Bir mağazadan bir ürün satın aldığınızda, özel tüketim vergisi zaten ödenmiştir. Özel tüketim vergisi uygulanan ürünler arasında şarap ve bira, pil, çikolata, şekerleme ve alkolsüz içecekler bulunmaktadır.

Gümrük Vergileri: Yukarıda bilgi verilmiştir.

Bu bağlantıdan güncel vergi oranlarına ulaşılması mümkündür: (<https://skat.dk/en-us/help/tax-rates>).

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Bir AB üyesi ülke olarak Danimarka pazarına giriş AB ile uyumlu kurallar ve yapı ile belirlenmektedir. Bir ürünün pazara girişi, ürünün standartları, uygunluk değerlendirmesi, etiketleme ve işaretleme ile başlamaktadır. Danimarka'da ürün standartları, teknik düzenlemeler, uygunluk değerlendirme ve piyasa gözetimi ve denetiminin üzerinde kurulduğu yapılar ve kurallar hakkında ayrıntılı bilgiye (<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a22759f/Danimarka%20Piyasa%20G%C3%B6zetimi%20ve%20Denetimi%20Raporu.pdf>) adresinden ulaşmak mümkündür.

Teknik düzenlemeler zorunlu ürün gerekliliklerini belirlerken, standartlar, üreticilere teknik düzenlemelerde belirlenen zorunlu gerekliliklere uyma konusunda yardımcı olan ürünlerin özelliklerine ilişkin gönüllü ayrıntılı teknik şartnameler ve kriterler içerir.

Uygunluk değerlendirme prosedürleri, bir ürünün ilgili tüm zorunlu ürün gerekliliklerine uygun olduğunu gösteren bir araçtır. Üçüncü taraf uygunluk değerlendirme, bağımsız uygunluk değerlendirme kuruluşlarının veya kamu otoritelerinin müdahalesini gerektirir ve genellikle orta ila yüksek riskli ürünler için gereklidir.

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. olarak adlandırılan (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünlere ilişkin üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-<https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır. Ülkemizce uyum

sağlanan AB mevzuatı ve ilgili yetkili kuruluşların irtibat bilgileri “Türkiye Ürün Kuralları Veri Tabanı”nda yer almaktadır; anılan Veri Tabanına <https://urunkurallari.ticaret.gov.tr/> adresinden erişim sağlayabilirsiniz.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilmektedir. Ayrıca, Avrupa Birliği’nce hazırlanan ve ürün kurallarının uygulanmasına ilişkin bilgiler içeren güncel Mavi Rehber, Bakanlığımız tarafından Türkçeye çevrilerek üreticilerimizin, ilgili Bakanlıklarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve ilgili tüm paydaşların hizmetine sunulmuştur.

Mavi Rehber’e aşağıda yer alan adres üzerinden erişilebilmektedir:

(<https://ticaret.gov.tr/data/5dc55af713b87654fc017421/MAV%C4%B0%20REHBER%202022,..pdf>)

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi üründe CE İşareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB’nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü’ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde tarım ürünlerinin piyasaya arzına ilişkin ortak kuralları 1308/2013/EU ve 1379/2013/EU sayılı Tüzükler belirlemektedir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 2023/2429 sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/home>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

09.06.2020 tarihli Ürünler ve Piyasa Gözetimi Hakkında Kanunun 8. Maddesi etiketleme ile ilgili olup bu maddeye göre, Sanayi, Ticaret ve Mali İşler Bakanı, Kanunun 2. bölümündeki ürünler için ürünün özellikleri, uygulanması, etiketlenmesi ve pazarlanmasına ilişkin gereklilikler de dahil olmak üzere, güvenlik, teknik ve resmi gerekliliklere ilişkin kurallar koyabilir.

Danimarka'da satılan ürünler için etiketleme ve işaretleme gereklilikleri oldukça fazla ve ürüne göre değişiklik göstermektedir. Bu gereklilikler Danimarka veya AB yasalarından kaynaklanmaktadır. Genel bir kural olarak, tüketici ürünlerinin etiketlerinin Danca veya Danca'dan çok az farklılık gösteren bir dilde olması gerekmektedir. Bu, pratikte Norveççe ve bazı durumlarda İsveççe anlamına gelir. Bazı ürünler açık bir şekilde menşe ülke ile

işaretlenmelidir. Bazı durumlarda, ürünler Danimarka'ya geldikten sonra ithalatçı bu işaretlemeyi yapabilir. Ağırlık ve ölçülerin metrik sistemde belirtilmesi zorunludur.

Etiket ve işaretleme, paketlerin içeriğini doğru bir şekilde tanımlamalıdır. Danimarka'nın işaretleme ve etiketleme yönetmeliklerine uyma sorumluluğu ithalatçıya aittir. Bu nedenle ihracatçıların mutlak suretle ithalatçı ile iletişim içinde olmaları gerekir. Bu gerekliliklere uyulmaması, gümrükte gecikmelere ve ekstra maliyetlere neden olabilir ve gelecekteki iş ilişkilerine zarar verebilir.

Marka ve etiket arasında da fark bulunmaktadır. Marka, bir ürün veya ilgili ambalajı üzerinde görünen bir sembol ve/veya piktogramdır. Bu işaretler, tehlike işaretleri, uygun geri dönüşüm ve bertaraf yöntemlerinin göstergeleri gibi çeşitlilik gösterir. Bu işaretlerin amacı, piyasa gözetim otoritelerine, ithalatçılara, dağıtıcılara ve son kullanıcılara ürünle ilgili güvenlik, sağlık, enerji verimliliği ve/veya çevre sorunları hakkında bilgi vermektedir. Diğer taraftan, etiket ise gerekli olabilen ancak evrensel olarak tanınması gerekmeyen yazılı metin veya sayısal ifadeler biçiminde görünür. Etiketler genellikle bir ürün hakkında daha spesifik bilgiler verir.

Etiketleme ile ilgili olarak daha fazla bilgi için aşağıdaki internet sitelerine bakılabilir;

[European Union Country Commercial Guide.](#)

Danish Environmental Protection Agency (<https://eng.mst.dk>)

Danish Safety Technology Authority (<https://www.sik.dk/en>)

Danish Competition and Consumer Authority (<https://en.kfst.dk>)

Paketleme ve Etiketlemeye İlişkin Sorumlu Kuruluşların Bazıları ve Yetki Alanları:

AB Biyosidal Ürünler Yönetmeliği kapsamında izin verilen ürünlerin etiketlenmesi Danimarka Gıda, Tarım ve Balıkçılık Bakanlığı'nın bir parçası olan Danimarka Veterinerlik ve Gıda İdaresinin yetkisindedir.

Tehlikeli kimyasal maddeler ve karışımların etiketlenmesi ve güvenli bir şekilde paketlenmesi maddelerin ve karışımların sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanmasına ilişkin (EC) No 1272/2008 sayılı CLP Tüzüğü kapsamında düzenlenmekte ve bu görev Danimarka Çevre ve Cinsiyet Eşitliği Bakanlığı'nın bir parçası olan Danimarka Çevre Koruma Ajansı'na yürütülmektedir.

Danimarka İçişleri ve Sağlık Bakanlığı'nın bir parçasını oluşturan Danimarka İlaç Ajansı, tıbbi cihazlar ve ürünlere ilişkin etiketleme ve paketleme kurallarını düzenlemekte ve uygulamaktadır.

Dansk Retursystem, Danimarka depozito sistemini işletmekte ve tek kullanımlık plastik, alüminyum ve cam içecek ambalajlarının geri dönüştürülmesini sağlamaktadır. Çevre Bakanlığı Dansk Retursystem'i denetlemekte ve her seferinde üç yıllık bir süre için depozito sistemini işletme münhasır hakkını vermektedir. İthalatçılar ve üreticiler ambalaj ve ürünlerin kayıt

altına alınması ve depozito işaretlemeinden sorumludurlar. Bu işaretleme, ambalaj ve ürünler Danimarka'da pazarlanmadan önce, yani ithalatçı veya üretici ambalaj ve ürünleri satmadan veya başka bir şekilde devretmeden veya tedarik etmeden önce gerçekleştirilmek zorundadır. Dolayısıyla, bu sorumluluk sonraki satış kanallarıyla aktarılamaz.

Enerji verimliliğini teşvik etmek ve enerji tüketimini azaltmak için AB, eko-tasarım ve enerji etiketleme için gereklilikler belirlemiştir. Eko-Tasarıma İlişkin AB Direktifi (2009/125/EC sayılı Direktif) ve Enerji Etiketlemesine İlişkin Yönetmelik (2017/1369 sayılı Yönetmelik), eko-tasarım ve enerji etiketleme planları için genel çerçeveyi ortaya koymakta ve Danimarka Güvenlik Teknolojisi Kurumu, ulusal piyasa gözetim otoritesi olarak Danimarka'da enerji etiketleme ve eko-tasarım kurallarına uyulup uyulmadığını denetlemektedir.

1 Ekim 2025'te ambalajlar için genişletilmiş üretici sorumluluğu, AB'deki son ülkelerden biri olarak Danimarka'da da yürürlüğe girecektir. Üretici (imalatçı, ithalatçı, distribütör, ticaret şirketi ve DK'daki uzaktan satış yapan kişiler) olarak bir dizi yeni yükümlülük gelmektedir. Konuya ilişkin düzenleme ve yürütüme yetkisi Danimarka Çevre Ajansına aittir.

Şirketler piyasaya sürdükleri ambalajın miktarı (ağırlığı) ve tüm yaşam döngüsü boyunca kullanımı konusunda tam sorumluluk alacaklardır. Bu sorumluluk şunları içermektedir:

- İdari ve yasal sorumluluk (dokümantasyon gereklilikleri ve etiketleme).
- Ekonomik sorumluluk (şirketlerin lojistik, ayırma, geri dönüşüm, kayıt masraflarını finanse etmesi).
- Pratik/fiziksel sorumluluk (malzeme türlerine göre ayırma).

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

Tüzük 2025/40/EC; Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Tüzüğü, AB pazarına arz edilen tüm ürünlerin ambalajlarına dair eko-tasarım kuralları,

Tüzük 1272/2008/EC (CLP); madde ve karışımların sınıflandırması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında kurallar,

Tüzük 2022/1616/EC; gıda ile temas eden geri dönüştürülmüş plastik materyallerin pazara giriş koşulları ve geri dönüşüm teknolojilerine ilişkin kurallar,

Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.

Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.

Tüzük 2016/2031 (OJ L 317, 23/11/2016; ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri

yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiket (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiket ile ilgili bilgi (https://environment.ec.europa.eu/topics/circular-economy/eu-ecolabel_en) bağlantısından edinilebilir.

Teknik Engeller

AB üyesi ülkeler, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları uyarınca ticari ve ekonomik yaptırımlar, diğer uluslararası konvansiyonlar çerçevesinde de bazı ticari kısıtlamalar uygulamaktadır.

Danimarka'nın, uygulamakta olduğu AB Ortak Ticaret Politikası çerçevesinde, EFTA, Akdeniz Ülkeleri, Güney Afrika, Meksika ve bazı Balkan Ülkeleri ile ticaretinde, AB ile bahse konu ülkeler arasında imzalanan Serbest Ticaret Anlaşmaları hükümleri geçerlidir. Buna ilaveten gelişmekte olan ülkelerle ticaretinde tek taraflı taviz öngören Genelleştirilmiş Preferanslar Sistemi'ni uygulamaktadır.

Öte yandan, Topluluk mevzuatı birçok teknik düzenleme, standart, sağlık ve bitki sağlığına yönelik tedbir içermekte olup, herhangi bir ürünün Topluluğa ithalatındaki uygulamalar hakkında bilgiye (<https://ec.europa.eu/trade/import-and-export-rules/import-into-eu/>) adresinden ulaşmak mümkündür.

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirme işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirme prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirme işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenkel.ticaret.gov.tr/>). Ticarete

Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Danimarka’da fikri, sınai ve mülkiyet haklarının korunmasında Danimarka Patent ve Marka Ofisi, Fikri Mülkiyet Hakları İhlallerine Karşı Danimarka Bakanlıklararası Network ile Gümrük İdaresi önemli rol üstlenmektedir.

- Danimarka Patent ve Marka Ofisi (<https://www.dkpto.org/>): Danimarka Sanayi, Ticaret ve Mali İşler Bakanlığı bünyesinde yapılanmaktadır. Danimarka Patent ve Ticari Marka Ofisi patent ve tasarım hakları vermekte ve faydalı model ve ticari markaları tescil etmektedir ve ulusal mevzuat ve tescil prosedürleri hakkında hizmet sunmakta ve görevler üstlenmektedir. Uygulamaların uyumlaştırılması konusunda EPO, EUIPO ve WIPO gibi uluslararası fikri mülkiyet kuruluşları ile güçlü bir işbirliği kurmaktadır.

-Fikri Mülkiyet Hakları İhlallerine Karşı Danimarka Bakanlıklararası Network (<https://www.ichosereal.dk/>): Söz konusu Network, taklit ve korsan ürün ticareti ile yasadışı müzik ve film yayıncılığı da dahil olmak üzere fikri mülkiyet hakları suçlarıyla mücadelede kamu makamları arasındaki işbirliğini güçlendirmek amacıyla 2008 yılında kurulmuştur. Danimarka Patent ve Marka Ofisi Network’ün sekreteryasını yürütmektedir. Network, her türlü fikri mülkiyet hakları suçu için cezai yaptırımların 6 yıla kadar hapis cezasına yükseltilmesi de dahil olmak üzere uzun bir girişimler listesini uygulamaya koymuştur.

Network’e dahil olan Kurumlar:

- Danimarka Patent ve Ticari Marka Ofisi
- Özel Suçlar Birimi
- Danimarka Gümrük Ajansı
- Danimarka Kültür Bakanlığı
- Danimarka Ulusal Polisi
- Danimarka İlaç Ajansı
- Danimarka Veterinerlik ve Gıda İdaresi
- Danimarka Güvenlik Teknolojisi Kurumu
- Danimarka Rekabet ve Tüketici Kurumu
- Avrupa Tüketici Merkezi Danimarka
- Danimarka İş Kurumu
- Danimarka İhracat Konseyi

-Danimarka Gümrük İdaresi: Danimarka Gümrük İdaresi, posta paketlerini veya yolcuları vb. kontrol ederken sahte veya korsan malların ithal edildiğinden şüphelenirse, malları alıkoyma hakkına sahiptir. Danimarka Gümrük İdaresi (Toldstyrelsen) Danimarka'ya ithal edilen veya Danimarka'dan çıkan posta paketlerinin kontrolünü gerçekleştirir. Posta paketleri; mektupları, kolileri ve kurye ile gönderilen ürünleri içerir.

Bu kontrollerin amacı, posta paketlerinin yasaklı mallar açısından incelemektir. Sahte ve korsan malların kontrolü ile ilgili olarak, Gümrük İdaresi, sahte ve korsan mallar hakkındaki bilgilerine ve risk değerlendirmesine dayanarak posta gönderilerini açar.

Ticari mallar için de benzer uygulama vardır. AB dışındaki ülkelerden Danimarka'ya gelen malları, sahte veya korsan olduklarından şüphelenilmesi halinde alıkoyma hakkına sahiptir.

AB üyesi olmayan bir ülkeden Danimarka'ya uçak veya gemi ile dönen yolcular için, kişisel bagajında yurtdışından özel kullanım için satın alınan taklit veya korsan mallar taşıyor ise bazı istisnai hallerde Danimarka Gümrük İdaresi alıkoyma işlemi yapmamaktadır. İstisnai haller:

-Malların değeri 430 avroyu (3.250 DKK) aşmıyorsa, malın değeri ibraz edilen belge ile kanıtlanır.

-AB üyesi olmayan bir ülkeden başka bir AB ülkesi üzerinden geldiyseniz ve oradan Danimarka'ya giriş yaptıysanız, değer sınırının 300 avro (2.250 DKK) olduğunu bilmelisiniz.

-Mallar ticari kullanım için değilse, Gümrük İdaresi, malların ticari nitelikte olup olmadığını değerlendirirken, diğer hususların yanı sıra, aynı / tek tip malların sayısını ve malların yeniden satışa uygun görünüp görünmediğini denetleyebilir. Gümrük idaresi malların ticari kullanım için olduğuna kanaat getirirse, mallar sahte veya korsan olup olmadıklarının belirlenmesi amacıyla alıkonulabilir. Sahte veya korsan malların yeniden satış için satın alınmış gibi görünmesi halinde, toplam değer yukarıda belirtilen değer sınırlarını aşmasa bile alıkonulabilmesi mümkündür.

Gümrük İdaresi bir ürünü alıkoymduğunda, ürünün sahte veya korsan olup olmadığını belirlemek için hak sahibiyle iletişime geçmektedir.

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB markaları, tescilli topluluk tasarımları, zanaat ve sanayi ürünlerine yönelik coğrafi işaretler ile fikri mülkiyet alanında Avrupa'da ve uluslararası arenada iş birliğini yönetmekten sorumlu bir AB kuruluşudur. Ayrıca, Fikri Mülkiyet Haklarının İhlallerine İlişkin Avrupa Gözlemevi'ni (European Observatory on Infringements of Intellectual Property Rights) yönetmekle görevlidir. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Dağıtım Kanalları

Danimarka'daki dağıtım kanalları ürüne göre farklılık arz etmektedir. Sermaye malları ve sanayi hammaddeleri satış acenteleri, yüksek teknoloji ürünler iştirakler, tüketim malları ithalatçı acenteler ve distribütörler, gıda dışı perakende ürünleri zincir mağazalar tarafından dağıtılmaktadır. Günümüz modern iletişim teknikleri aracı kişilere/kurumlara ihtiyacı ortadan kaldırmışsa da Danimarkalı firmalar halen yurt dışından doğrudan almak yerine yerel acente ve distribütörler aracılığıyla iş yapmayı tercih etmektedirler. Doğrudan alım sisteminin gelişimine yönelik olarak yavaş bir gelişme göze çarpmaktadır. Bununla beraber, yabancı

firmaların ülkede ofis açmalarına yönelik bir eğilimin varlığı da dikkati çekmektedir. Danimarka'ya ihracatımızın yoğun olduğu gıda alanındaki perakende sektörüne bakıldığında, Coop Denmark ve Salling Group olmak üzere iki büyük perakende zinciri dikkati çekmektedir.

Son yıllarda yeni firmaların çeşitli ortaklıklar yoluyla pazara girmesi sonucunda özellikle düşük fiyatlı ürünlere yönelik perakende piyasasında rekabetin artması beklenmektedir. Gıda ürünlerinin bazı kesimlere dağıtımı, bağımsız ya da büyük perakende zincirleri ile entegre olmuş toptancılar tarafından gerçekleştirilmektedir. Genellikle bu toptancılar aynı zamanda ithalatçı konumundadır. Birçok büyük perakende zinciri ithalatlarını kendileri gerçekleştirmektedir. Buna ilave olarak orta ölçekli bazı toptancılar daha çok yeni gelişmekte olan etnik ve organik gıda piyasasında faaliyetlerini yoğunlaştırmaktadır. 2023 yılı verilerine göre kişi başına yıllık 468 Avro ile organik gıda tüketiminde birinci sırada yer alan İsviçre'nin ardından, Danimarka 362 avro ile ikinci sıradadır. (<https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1797-organic-world-2025.pdf>)

Tüketici Tercihleri

Danimarka'da tüketici tercihlerinde demografik durum büyük önem arz etmektedir. Son yıllarda yaşanan nüfusun etkisiyle tüketiciler özellikle sağlıklı ürünlere yönelmektedir. Bunun yanında artan gelir durumu, hane halkı sayısı ve çocuklu aile sayısının az oluşu kişisel harcamaları da arttırmaktadır. Özellikle tek kişilik hane halkı sayısının fazla olması nedeniyle eve yapılan harcamaların oranı yüksektir. Bunun yanında çalışan kadın nüfusunun fazla olması pratik ve dayanıklı ürünlere olan talebi arttırmıştır. Danimarkalı tüketicilerin teknolojik ürünlere ve teknolojinin kullanımına yatkınlığı fazladır. Alışverişte e-ticaretin kullanımı ise her geçen gün artmaktadır. Ürünlerin organik olması, karbon ayak izinin düşük olması, ambalajlarının geri dönüştürülebilir olması gibi özellikleri tüketici tercihlerini etkilemektedir. Almanya, İsveç, Norveç, Hollanda ve İngiltere gibi Danimarka'ya coğrafi ve kültürel yakınlığı olan ülkelerin malları rakiplerine göre imaj açısından öndedir.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

İhracat ve ithalat ilişkilerinde başarılı olabilmek için izlenmesi gereken doğru satış teknikleri ve dikkate alınması gereken önemli faktörler bulunmaktadır. İthalatçıyla ilk kez iletişime geçmek için ilk adım, numune ve kataloglarla birlikte detaylı bir ihracat teklifi göndermektir. Teklif, en iyi fiyatla sunulmalı ve iletişim bilgilerinin doğru verilmesi gerektiği unutulmamalıdır; aksi takdirde, yanlış iletişim bilgileri ithalatçıda olumsuz bir izlenim bırakabilir ve ilgisini kaybetmesine yol açabilir.

İthalatçılar, ihracatçının internet sitesinin varlığına büyük önem verirler. Web sitesi, pazarlama bilgilerinin ve ürün tanıtımlarının İngilizce olarak sunulması gerektiği için, ihracatçı firmanın dijital iletişimine özen göstermesi gerekmektedir. Ayrıca, ihracatçı firma, görüşmelerde fiyat, kalite ve teslim süresi gibi önemli sorulara hazır ve doğru bir şekilde cevap verebilmelidir. İş bağlantısı kurulmadan önce ithalatçılarla yapılan görüşmelerin sayısı artabilir, bu yüzden ilk görüşmeden çok fazla beklenti içine girilmemelidir.

Ürün ithalatçının iş alanına doğrudan giriyorsa, numune ve somut teklifler olmadan, ithalatçılar genellikle görüşme yapmak istemeyebilir. Özellikle Danimarkalı iş insanları, sonuç odaklıdır ve konularına hakimdir. Bu nedenle, sevkiyat ile ilgili güvenilirlik ve taahhütlerin yerine getirilmesi büyük önem taşır. Danimarkalı ithalatçılar, kısa süreli anlaşmalarla çalışmayı tercih ederler ve siparişin belirlenen süre ve miktarda teslim edilmesini bekler.

Bir ihracatçının, sevkiyatları zamanında ve güvenilir bir şekilde gerçekleştirmesi, fiyat kadar önemli bir rekabet avantajı sağlar. Yeni iş ilişkilerinin sağlıklı bir şekilde ilerlemesi, ihracatçının gerçekçi teslim süreleri belirleyebilme becerisine bağlıdır. Sözleşmeye aykırı gecikmeler veya kalitesiz ürünler, siparişin iptaline kadar gidebilecek ciddi sonuçlar doğurabilir. Bu yüzden ihracatçılar, işbirliğine girmeden önce teslim sürelerini dikkatlice planlamalıdır.

Ürünlerin Danimarka'ya nakliyesi, önemli bir maliyet kalemidir. Bu nedenle, en uygun ulaştırma aracının seçilmesi ve güvenli, zamanında sevkiyat yapılması çok önemlidir. Ayrıca, Danimarka'da giderek artan "politik tüketiciler" grubu, ithalatçılardan çocuk işçiliği gibi insan hakları ihlalleri ve çevre koruması gibi konularda garanti talep etmektedir. Bu nedenle, Danimarkalı ithalatçılar, gelişmekte olan ülkelerden ithal edilen ürünlerin üretiminde bu unsurlara dikkat edilmesini ve sözleşme imzalanmasını talep edebilir.

Sonuç olarak, başarılı bir ihracat ilişkisi için fiyat, kalite, teslimat güvenilirliği ve etik sorumluluklar gibi faktörlerin tümü dikkate alınmalı ve tüm süreçler profesyonel bir yaklaşım ve şeffaflık ile yönetilmelidir. Ayrıca, ihracatçı firmanın Danimarka'da yerleşik bir biriminin ya da temsilcisinin olması Danimarka'da yerleşik ithalatçının güven duyması ve sahada muhatap bulması bağlamında önem arz etmektedir. Bu noktada Bakanlığımız tarafından ihracatçı firmalarımıza sağlanan devlet yardımlarından istifade edilmesi önemlidir: (<https://ticaret.gov.tr/destekler/ihracat-destekleri>)

Kamu İhaleleri

Danimarka'da kamu ve belediyelerin ihalelerine ilgili kuruluşun (<https://www.udbud.dk>). websayfası üzerinden ulaşılması mümkündür: Avrupa Birliği ihaleleri de ülke ve sektör bazında (<https://ted.europa.eu/en/browse-by-business-sector>) bağlantısı üzerinden takip edilebilmektedir:

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Danimarka'nın tarım sektörü, bol yağışlı ılıman bir iklime, düz bir araziye ve verimli topraklara sahip olması sayesinde ideal koşullara sahiptir. Ülkenin toplam alanının %61'i tarımsal amaçla kullanılmaktadır. Danimarka'daki çiftlikler genellikle büyüktür ve ortalama büyüklükleri 83 hektarı bulmaktadır. Hatta çiftliklerin %20'den fazlası 100 hektarın üzerindedir.

Çiftliklerde ağırlıklı olarak tahıl üretimi yapılmaktadır ve üretilen tahılların %85'i hayvan yemi olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, Danimarka tarımında hayvancılık da önemli bir yer tutmaktadır, özellikle et ve süt ürünleri başlıca ihraç kalemlerindendir. En çok yetiştirilen hayvanlar domuz, sığır ve tavuktur.

Danimarka'daki gıda üretim süreci oldukça şeffaftır ve tüm ürünler ile bileşenler, üretim aşamasından tüketiciye kadar tam olarak izlenebilmektedir. Bu tam izlenebilirlik, ülkenin üstün gıda güvenliği standartlarını garanti etmektedir. Ayrıca, hayvan refahı Danimarka tarımının önemli bir odak noktasıdır. Sağlıklı ve refah içinde yetiştirilen hayvanlar, yüksek kaliteli ürünlerin elde edilmesini sağlamaktadır. Danimarka, yaklaşık 6 milyonluk nüfusuna rağmen, 15 milyon insanı besleyebilecek düzeyde yüksek bir tarımsal üretim kapasitesine sahiptir. Bu yüksek verimlilik, iyi eğitilmiş çiftçilere, hem kamu hem de özel sektördeki yoğun araştırma ve inovasyona, güçlü kamu-özel sektör ortaklıklarına ve büyük gıda işletmelerinin çiftçi ortaklığına dayalı kooperatifler olmasına bağlanmaktadır. Bu kooperatif yapısı, mevzuat veya tüketici talepleri değiştiğinde, birincil üretimden tüketiciye kadar tüm değer zincirinde hızlı bir adaptasyonu mümkün kılmaktadır. Ayrıca, değer zincirinden elde edilen kârların kooperatifler aracılığıyla çiftçilere geri dönmesi, çiftçileri etkinliklerini artırmaya teşvik etmektedir. Danimarkalı çiftçiler arasındaki güçlü işbirliği ve bilgi paylaşımı kültürü de verimliliği artıran bir diğer faktördür; çiftçiler birbirlerini rakip olarak değil, meslektaş olarak görmektedir.

Tarım sektörü, Danimarka'nın toplam mal ihracatının %22'sini oluşturmaktadır. Başlıca ihracat pazarları Almanya (%15), İsveç (%9), Birleşik Krallık (%5) ve Çin (Hong Kong dahil) (%8) iken, ana ihraç ürünleri domuz eti (%18), balık ve kabuklu deniz ürünleri (%15) ve süt ürünleridir (%12).

Danimarka aynı zamanda organik üretimde de öncü bir ülkedir. Danimarkalı tüketiciler, diğer tüm Avrupalılardan daha fazla organik ürün tüketmektedir ve Danimarka süt tüketiminin %30'u organiktir. Danimarka tarım arazilerinin yaklaşık %12'si organik olarak işlenmektedir. Danimarka gıda ve tarım sektörü, sürdürülebilir gelişmeyi tüm üretim aşamalarına dahil etmeye büyük önem vermektedir. Bu, yüksek iklim ve çevre bilinci, hayvan refahına odaklanma ve aynı zamanda üretken ve verimli bir sektörün sürdürülmesi anlamına gelmektedir. (<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a22759f/agriculture%202023.pdf>)

Carlsberg Laboratuvarı'nın 19. yüzyılda başlattığı endüstriyel biyoteknoloji sektöründe Danimarka, küresel bir öncüdür. Özellikle dünyada ihraç edilen gıda içeriklerinin %14 oranında Danimarka üretimi olması bu konuya verilen önemi göstermektedir. Bu içerikler probiyotik, tatlandırıcı, protein ve emülgatörleri kapsamaktadır. Gıda teknolojisi alanında Danimarka'da

Üretilen işlem ekipmanının, makinelerin ve robotların %80'i ihraç edilmektedir. FOSS, GEA Process Engineering, Haas Group, Tetra Pak Scania ve Alfa Laval gibi firmalar mükemmelleştirme merkezlerini Danimarka'da kurmayı tercih etmişlerdir.

Yararlı linkler:

[Ministry of Food, Agriculture and Fisheries of Denmark](#)

[Danish Veterinary and Food Administration](#)

[Danish Agricultural Agency](#)

[Danish Fishery Agency](#)

[Danish Agriculture and Food Council](#)

[Food nation](#)

Sanayi

Danimarka, gelişmiş ve yenilikçi bir sanayi sektörüne sahip olup, yüksek teknoloji, sürdürülebilir üretim ve ihracata dayalı bir ekonomi modelini benimsemektedir. Sanayi ve inşaat (ikincil üretim) lke GSYİH'sinin %20'ni oluşturmaktadır. Danimarkalı büyük üreticiler, gıda işleme, ilaç, metal ürünler ve makine alanlarında faaliyet göstermektedir.

Danimarka, özellikle rüzgar enerjisinde dünya liderlerinden biridir. Vestas, Ørsted ve Siemens Gamesa gibi firmalar küresel ölçekte faaliyet göstermektedir. lke, 2050 yılına kadar fosil yakıtlardan tamamen bağımsız olmayı hedeflemektedir.

Gıda işleme ve Tarım Teknolojileri bakımından Danimarka, süt ürünleri ve et üretimi konusunda Avrupa'nın önde gelen lkelerindendir. Arla Foods ve Carlsberg gibi büyük gıda ve alkollü içecek şirketleri dünya çapında faaliyet göstermektedir. Gıda sanayisi, sürdürülebilir ve organik üretim konularına odaklanmaktadır.

İlaç ve Biyoteknoloji alanında, Novo Nordisk ve Lundbeck, Danimarka merkezli büyük ilaç firmalarıdır. lke, diyabet ve nöroloji ilaçları alanında küresel ölçekte güçlü bir konuma sahiptir. Medikal teknoloji ve biyoteknoloji, Danimarka'nın sanayi yatırımları arasında önemli bir yere sahiptir.

Hassas mühendislik ve otomasyon sistemleri Makine ve Metal Sanayi sektörünün temelini oluşturmaktadır. Rüzgar türbini, gemi motorları ve tarım makineleri üretimi güçlüdür. Danfoss, iklimlendirme ve enerji verimliliği czmleri sunan önemli Danimarkalı şirketlerden biridir.

Robot teknolojileri, yapay zeka ve dijital hizmetler hızla büyümektedir. Bang & Olufsen, yüksek kaliteli elektronik ürünleriyle bilinmektedir. LEGO oyuncak alanında lider konumdadır. Telekomünikasyon ve yazılım sektörü, Danimarka'da güçlü girişimlere sahiptir.

Gemi İnşa ve Denizcilik alanında, Maersk, dünyanın en büyük konteyner taşımacılığı şirketlerinden biridir. Yeşil gemi teknolojileri ve karbon salınımını azaltan czmler, sektörün öncelikli hedeflerindendir.

Sonuç olarak Danimarka sanayisi, sürdürülebilirlik, yenilikçilik ve yüksek teknolojiye odaklanarak küresel rekabet gücünü artırmaktadır. Yeşil enerji, ilaç sanayi ve ileri teknoloji sektörleri, ülke ekonomisinin en önemli yapı taşları olarak öne çıkmaktadır.

Madencilik

Petrol, doğal gaz, çakıl, kum, kireçtaşı, tebeşir, kil ve tuz Danimarka'da bulunabilecek doğal kaynaklardan bazılarıdır. Danimarka'nın Kuzey Denizi'ndeki topraklarında ham petrol ve doğal gaz, çakıl, tebeşir, kireçtaşı ve kil gibi diğer doğal kaynaklar da yeraltında bulunmaktadır. Danimarkalı şirketlerin yanı sıra büyük uluslararası şirketler de doğal kaynakların çıkarılmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, Danimarka rüzgar, su ve güneş gibi yeşil enerji kaynaklarından da faydalanmaya çalışmaktadır.

Danimarka'da bulunan nadir toprak elementleri, ham madde, mineral ve madenler açısından verilere bakıldığında, Danimarka İstatistik Kurumundan sağlanan istatistiklere rastlanılmakta ve sınıflandırmanın da maden ve taş ocaklarından elde edilen hem kara hem de denizden çıkarılan maden ve minarellere ilişkin genel olarak taş, çakıl ve kum, kuvars kumu, granit, kil, plastik kil ve bentonit, moler, altaşı ve kireçtaşı şeklinde sınıflandırılmaya tabi tutulduğu görülmektedir. Bununla birlikte, Danimarka'da "moler" olarak bilinen diatomitin ile bentonit de endüstriyel mineraller içinde yer almaktadır.

1970'li yıllarda Kuzey Denizi'nin petrol ve doğal gaz sahalarının keşfi Danimarka'nın enerji konusunda kendi kendine yeterli olmasını sağlamıştır. lke bu dönemde ayrıca, elektrik ihtiyaını karşılamak için kömürle çalışan elektrik santrallerini kullanmaya başlamıştır. Ayrıca, elektrik üretiminden kaynaklanan ve israf edilen ısı, evlere ve fabrikalara borularla iletilen suyu ısıtmak için kullanılmaya başlanmış ve merkezi ısıtma (district heating) sektörü ülkede gelişmeye başlamıştır.

2000'li yıllarla beraber Danimarka, ithal ettiğinden daha fazla elektrik, petrol ve gaz ihraç etmeye başlamıştır. Son dönemde, Danimarka daha evre dostu enerji kaynaklarına yönelmiştir. Kömür yakan elektrik santrallerinin inşası yasaklanmış ve bu süreçte bazı santraller biyoyakıt kullanmaya başlamıştır.

Enerji

Danimarka'nın 2050 yılına kadar tüm enerji ihtiyaını yenilenebilir enerjiyle karşılar hale gelmesi hedeflenmektedir. 2024 yılı itibariyle ise Danimarka enerjisinin yüzde 83'n'sını yenilenebilir kaynaklardan sağlamıştır. Ayrıca, karbon salınımının 2030 yılında 1990 yılına göre yüzde 70 daha düşük olması planlanmaktadır.

Danimarka'nın enerji karşımına baktığımızda yenilenebilir enerjinin payı artarak devam ediyor ve istikrarlı bir şekilde daha yeşil bir enerji karşımına doğru geçiş yapıyor. Danimarka Enerji Ajansı'nın 2023 için yayınladığı "Enerji İstatistikleri Raporu"nda fosil yakıt kullanımının tüm zamanların en düşük seviyesinde olduğu ve yenilenebilir enerji kaynaklarında artış olduğu bilgisi veriliyor. Söz konusu rapora göre, Danimarka'nın kömür tüketimi 2023'te %36 oranında

azalmış ve bu, ülkenin enerji istatistiklerinin tarihindeki en düşük seviyesini göstermektedir. Fosil yakıt kullanımının %7,7 oranında azalması, doğal gazda %5'lik, petrol tüketiminde de yaklaşık %4'lük bir düşüş geleneksel enerji kaynaklarından yenilenebilir enerji kaynaklarına geçiş eğilimini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda, yenilenebilir enerji kullanımı 2023'te %3 oranında büyümüş ve bu büyük ölçüde güneş enerjisi tüketimindeki %35'lik önemli bir artıştan kaynaklanmıştır. Rüzgar, biyogaz ve diğer yenilenebilir kaynaklar da bu büyümeye katkıda bulunarak Danimarka'nın temiz enerji kaynaklarını çeşitlendirme taahhüdünü güçlendirmektedir. 2023 yılında elektrik arzının %82'sinden fazlası bu kaynaklardan karşılanmıştır. Rüzgar enerjisi bu yenilenebilir elektriğin yarısından fazlasına %53,8 oranında katkıda bulunurken, biyokütle %16,4, güneş %9,3 ve biyogaz kalan %2,5'i sağlamaktadır.

Hizmetler

Danimarka'da hizmetler sektörü ülke GSYİH'sının %73,67'sini oluşturmakta ve toplam istihdamın büyük bölümünü sağlamaktadır. Hizmetler sektöründe bilişim, taşımacılık, turizm ve teknik müşavirlik ve mühendislik hizmetleri öne çıkmaktadır.

Danimarka'nın geleneksel olarak geliştiği alanlardan birisi taşımacılık sektörüdür. 2023 yılı itibarıyla 81 milyar USD'nin üzerindeki cirouyla dünyanın en büyük taşımacılık şirketlerinden birisi olan Maersk Danimarka merkezlidir. Aynı alanda DSV ve yalnızca deniz taşımacılığı alanında DFDS gibi diğer büyük şirketler de Danimarka ekonomisine ciddi katkılar sağlamaktadır.

Danimarka'da bilişim sektörü ciddi bir mesafe kat etmiştir. Danimarka vatandaşlarının %97'si interneti aktif olarak kullanmakta ve çeşitli çevrimiçi hizmetlerin kullanımına aktif olarak katılmaktadır, bu da dijital becerilerin gelişmesine sebep olmaktadır. Ayrıca, vatandaşlar ve kamu otoriteleri arasındaki iletişim de dijital olarak gerçekleşmektedir. (<https://en.digst.dk/numbers-and-statistics/>)

Danimarka, robot ve drone teknolojisi alanında Avrupa piyasasına en kolay giriş noktası konumunda bulunmaktadır. Küresel geliştiriciler, Danimarka'yı Avrupa'nın yaklaşık 500 milyonluk tüketicisine açılma noktası olarak kullanmaktadır. Ses teknolojisi ise Danimarka'nın Bang & Olufsen, Brüel Kjaer, Oticon, Widex ve AM3D gibi markalar ile sunmuş olduğu önemli sektörlerdendir. Bununla birlikte birçok uluslararası kuruluş, bu alanda Danimarka'nın kullandığı devlet-özel sektör ortaklığı modelini örnek almaktadır. Kablosuz ve mobil teknolojilerde Google, Microsoft, Intel, Motorola, Huawei gibi şirketler araştırma ve geliştirme konusunda Danimarka'da yatırım yapmışlardır. C++, C#, TurboPascal ve Visual Prolog gibi yazılım dilleri Danimarkalı programcılar tarafından geliştirilmiştir. Veri merkezleri konusunda Danimarka, önemli bir yere sahiptir. Örneğin, Apple firması Danimarka Viborg'da 166.000 metre karelik bir veri merkezi kurmuştur.

Danimarka'nın hiyerarşik olmayan ve yeni teknoloji ve çözümlere erken adapte olmuş toplumu, tasarım konusunda elverişli bir test piyasası oluşturmaktadır. Kullanıcı odaklı tasarımlar "Danish Design" kavramını oluşturmakla birlikte son ürünün olabildiğince sade ve

kullanışlı olmasına odaklanmaktadır. Bununla birlikte bilişim sektörünün gelişmiş olması tasarımlardaki yeniliklerin de önünü açmaktadır. Tasarımın Danimarka'da en çok öne çıktığı alanlardan birisi de mimarlıktır. Bu alandaki güncel verilere ulaşılammakla birlikte en son 2022 yılı itibariyle yaklaşık 11 bin kişi bu sektör tarafından istihdam edilmiş ve 1,5 milyar avroluk ciro yaratılmış ve 194 milyon avroluk mimari proje ihracatı gerçekleştirilmiştir. (<https://www.creativedenmark.com/industries/architecture>)

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Danimarkalıların mesai süreleri, diğer ülkelere göre daha kısadır. Standart çalışma süresi haftada 37 saattir. 3 haftası yaz aylarında olmak üzere yılda 5 hafta zorunlu tatil bulunmaktadır. Sömestir tatilleri Haziran ayının ikinci yarısı ile Ağustos ayının ilk yarısı arasında olmaktadır ve işler bu dönemde yavaşlamakta ve bazı firmalar kapalı olmaktadır. Sömestir ve yaz tatilinde (Haziran-Ağustos başlangıcı) ve Paskalya zamanında iş ziyaretleri yapılmaması tavsiye edilmektedir.

Danimarkalı iş insanları başlangıçta biraz resmi görünmekle birlikte, bir süre sonra daha samimi iletişim kurulabilmektedir. Bununla birlikte, görüşmeler sonuç odaklı yürütülmektedir. Karşılaşma ve ayrılışlarda tokalaşma kullanılmaktadır. İş kabulleri daha çok öğleyin yapılmakta, nadiren akşam tercih edilmektedir. İş yaşamında, kurallar ilişkilerin önünde gelmektedir. Kişisel ve profesyonel ilişkiler arasında belirgin bir fark bulunmaktadır. Danimarkalılar, ticari ortaklarını kişisel olarak tanıma konusunda pek istekli olmamaktadırlar. Ancak bu ticaret yapmak istemedikleri anlamına gelmemektedir. Danimarkalılar iş görüşmelerinde dakikliğe önem vermektedirler. Dakik olmak saygılı bir davranış ve verimli bir iş ortağı olarak algılanmaktadır.

Randevuya geç kalmak karşı tarafın zamanına saygı gösterilmediği anlamına gelmektedir. Bu konudaki kültürel farklılıklara pek hoşgörü gösterilmemektedir. Randevulara, toplantılara zamanında gelmek ürünlerin de zamanında teslim edileceği imajını vermektedir. Danimarkalılar görüşmelerde ne beklediklerini ve ne tür bir katkıları olacakları konusunda çok açık ve net davranmaktadır. İhracatçı firmaların karşılayamayacakları veya yerine getiremeyecekleri taahhütte bulunmamaları gerekmektedir. Danimarkalılar varılan mutabakatın yazıya dökülmesini tercih etmektedirler. Sözleşme imzalandıktan sonra yükümlülükleri mutlaka yerine getirmek gerekmektedir. İş görüşmelerinde hediye vermek pek yaygın değildir. Hediye verilecekse, maddi değeri düşük hediyelerin verilmesi önerilmektedir. VİRK, esnaf ve sanatkârların resmi ticaret sicil kayıtlarını tutmakla sorumludur. Anılan Kurumun internet sitesi üzerinden, Danimarkalı firmaların resmi ticaret sicillerine ve firmalara ilişkin ayrıntılı bilgilere aşağıdaki bağlantı üzerinden firma ismi veya sicil numarası girilerek ulaşılması mümkündür: <https://datacvr.virk.dk/data/?language=en-gb>

Firma sicillerinin incelenmesinde "Status: Normal" ibaresi olması halinde, firmanın halen faaliyette olduğu anlaşılabilir. Bununla birlikte, firma güvenilirliği konusunda uluslararası kurallar çerçevesinde, her firmamızın bağlantılarını yaparken kendilerini garanti altına alacak şekilde hareket etmesi gerekmekte olup, bağlantılarında güvenilir yollar izlemesi firmalarımızın kendi sorumluluğunda bulunmaktadır.

Son zamanlarda, kaynağı belirsiz kişilerin/firmaların, kendilerini Danimarkalı firma temsilcisi gibi tanıtarak, sahte e-posta, telefon, web sitesi bilgileri vererek, gerçek olmayan bağlantılar yoluyla dolandırıcılık faaliyetlerinde bulundukları gözlemlenmektedir. Bu itibarla, yapılacak herhangi bir bağlantı öncesinde temkinli ve tedbirli olunması, temas edilen kişilerin Danimarkalı firmada çalışan bir yetkili olduğu konusunda emin olunması büyük önem arz etmektedir. Dikkatli olunması gereken bir diğer husus, bankacılık aracılığıyla ödemelerde ortaya çıkmaktadır. Danimarkalı ve Türk firmalarımızın özellikle e-posta aracılığı ile, vardıkları anlaşmaların ödeme aşamasına geldiği sırada, hack'lenen e-postalar nedeniyle, son anda ödeme yapılması gereken banka ve hesap numaralarında

değişiklik yapılması halinde firmalarımızın çok dikkatli davranması gerekmektedir. Bu tür son dakika banka bilgi değişikliklerinin sahte hesaplardan geldiği ve dolandırıcılık niyetli olması ihtimali çok yüksek olduğundan, anlaşmaya varılan firma ile e-posta harici yollardan temasa geçilerek teyit alınması gerekmektedir.

Para Kullanımı

Para birimi olarak, Danimarka Kronu kullanılmaktadır. 1 Danimarka Kronu, 100 Öre'den oluşmaktadır. Madeni paralar 50 öre, 1, 2, 5, 10 ve 20 Kron olarak basılmaktadır. Banknotlar ise hâlihazırda 50, 100, 200, 500 ve 1.000 Kron olarak mevcuttur. **Ancak, Mayıs 2025 itibariyle 1.000 Kronluk banknotun tedavülden kaldırılacağı açıklanmıştır.** Visa, Mastercard ve American Express, Diners Club gibi belli başlı kredi kartları rahatlıkla ve oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Bununla birlikte, bilhassa küçük dükkanlar kart kabul etmeyebilmektedir. Ayrıca, Danimarka'ya özgü bir debit/kredi kartı sistemi olan "Dankort"lar dışındaki kartlara çoğu işyeri işlem başına % 3 ile 5 oranında komisyon uygulamaktadır. Çek kullanımıyla yapılan ödemelerde, kullanım bedeli olarak 4,- DKK ilave ücret tahsil edilmektedir. Yabancıların çekleri çoğunlukla kabul edilmemekle birlikte, bunların büyük bankalar tarafından nakde çevrilmesi imkânı vardır.

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Türk vatandaşları için umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, hizmet ve hususi pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır. AB ve Schengen Anlaşması taraf ülkeleri vatandaşlarının ülkeye girişinde vize istenmemektedir.

Resmî Tatiller ve Mesai Saatleri

2025 yılı için 1 Ocak (Yeni yıl), 17-18 Nisan (Dini Tatil) ve 20-21 Nisan (Paskalya), 29 Mayıs (Dini tatil), 5 Haziran (Ulusal Gün), 8-9 Haziran (Dini Tatil) 24-25-26 Aralık (Noel) Danimarka'da resmi tatil günleridir. Danimarka'da, ülkemizde olduğu gibi, Pazartesi-Cuma günlerini kapsayan hafta içindeki beş gün iş günlerini, Cumartesi ve Pazar günleri ise resmi tatil günlerini oluşturmaktadır. Danimarka'daki özel işyerleri ve mağazalar genellikle, hafta içi günlerde 09.00-18.00 saatleri arası açık olup, Cumartesi günleri anılan işyerlerinin kapanış saatleri 16.00 ila 17.00 olarak değişmektedir. Pazar günleri ise, "Kiosk" olarak adlandırılan küçük marketler dışındaki çoğu mağaza ve işyerleri kapalı kalmaktadır. Kamu kurumlarının tamamında ve özel sektörün çok büyük bir bölümünde, hafta içi çalışma saatleri 09.00-17.00 olarak belirlenmiş iken, Cuma günleri resmi daireler dâhil olmak üzere, söz konusu kurum, kuruluş ve işyerlerinin büyük bölümü 09.00-15.00 saatleri arasında çalışmaktadır.

Ulaşım

Danimarka'da ulaşım imkânları oldukça gelişmiş ve çok çeşitlidir. İyi yapılmış yolları, hızlı trenleri, çok sayıda köprüsü ve adalar arası işleyen feribotları bulunmaktadır. Falster ve

Seeland adalarını birbirine bağlayan köprü olan “Great Belt” köprüsü Avrupa'nın en uzun köprülerinden biridir. Danimarka’da bisiklet ile ulaşım çok yaygındır ve anayolların yanı sıra, özel bisiklet yolları bulunmaktadır. İki tanesi uluslararası olmak üzere 9 havaalanına sahip olan Danimarka’da hava trafiğinin en yoğun olduğu alanlar, başta Kopenhag olmak üzere, Aarhus, Aalborg ve Billund havaalanlarıdır. Kopenhag Havaalanından yaklaşık 200 uluslararası rotaya doğrudan uçuşlar mevcuttur. Almanya’nın kuzeyinde yer alan Jylland yarımadasındaki Billund Havalimanı da tüm dünyaya hava kargo taşımacılığı yapmaya uygundur. Kopenhag Havaalanı 2023 yılında toplam 27 milyon yolcuya hizmet verirken; Billund Havalimanının 4 milyon yolcuya hizmet vermiştir. 2023 yılında ülkenin tüm havalimanlarının hizmet verdiği yolcu sayısı da 33 milyon olmuştur. Türk Hava Yolları, Kopenhag’la İstanbul arasında, kış döneminde 24, yaz döneminde 28 olmak üzere karşılıklı olarak haftada her gün sefer düzenlemektedir. Bunun yanı sıra özel havayolları şirketlerince de Türkiye’nin farklı illerine direkt uçuşlar bulunmaktadır. En önemli limanları ise Kopenhag, Aarhus, Esbjerg’dir. Gelişmiş bir raylı ulaşım sistemine sahip olan Danimarka’daki Kopenhag metrosu da dünyanın en iyi metroları arasındadır. Danimarka’da toplam 150 civarında liman faaliyet gösterirken, bunlardan 25 adedi birçok uluslararası limana günlük bağlantılar sunmaktadır.

Yerel Saat

Danimarka, Orta Avrupa Saati (CET, UTC+1) diliminde yer almaktadır. Her yıl Mart ayının son Pazar günü, saatler bir saat ileri alınarak Orta Avrupa Yaz Saati'ne (CEST, UTC+2) geçilir. 2025 yılı için yaz saati uygulaması 30 Mart 2025 tarihinde başlayacaktır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Danimarka’da, yabancıların şirket kurmaları ile ilgili son derece basit ve hızlı işleyen bir mevzuat bulunmaktadır. Bu ülkede yabancıların ortaklık dışında, “kamu limited şirketi - A/S” ve “özel limited şirketi - ApS” olmak üzere iki şekilde şirket kurma hakları bulunmaktadır. Bunun dışında, genel (basit) ve limited ortaklık şeklinde de şirket kurma imkanı bulunmaktadır. Bunlar içerisinde, ApS’ler Danimarka’da yabancıların kurdukları şirketler arasında çok büyük bir çoğunluğu teşkil etmektedir. Söz konusu şirketler, gerek doğrudan herhangi bir firma ile organik bağı olmadan, gerek ofis, şube şeklinde kurulan şirketleri kapsamaktadır. (<https://investindk.com/our-services/how-to-set-up-a-business-in-denmark>)

Şirket kuruluşu hakkında faydalı dokümanlara Bakanlığımızın Danimarka sayfasından ulaşmak mümkündür: (<https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/avrupa/danimarka/raporlar/musavirlik-raporlari>)

Şirket Kurma Prosedürü

Şirket Kaydı

Danimarka’daki her şirketin bir CVR (Central Company Register) numarası ile Danish Business Authority’nin (DBA) çevrimiçi kayıt sistemine (<https://indberet.virk.dk/>) kayıtlı olması gerekmektedir. Bu kayıt işleminden 670 DKK ücret alınmaktadır.

Bir şirketin, işe başlamadan en az 8 gün önce resmi olarak kayıt edilmiş olması gerekmektedir. (<https://businessindenmark.virk.dk/guidance/VAT/register-and-pay-vat/>)

Şirket kayıtları için, DBA şirkete ait bir “MitID” (bir bireyin internetteki özel ve genel hizmetlere ulaşabilmesi için gereken dijital imzası) (<https://www.mitid.dk/en-gb/>) ile kayıt yaptırılmasını talep etmektedir. Bir NemID alabilmek için de oturma ve çalışma iznine sahip olunması beklenmektedir.

Bu sebeple, bu işlem sürecinde bir avukat veya danışman firma ile çalışılması Danimarka makamlarınca önerilmektedir. Şirketin kayıt süreci birkaç saat içinde tamamlanabilmektedir. Şirket kaydı için gerekli olan belgeler aşağıdadır:

- 20,000 DKK tutarında işletme sermayesinin Danimarka’daki hesabınıza transferi. Bu tutar, gelecekte herhangi bir zamanda ana firmaya borç olarak transfer edilebilir.
- Şirketin, icra kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin isimlerinin pasaport fotokopilerinin tedarik edilmesi. (şirketin icra ve yönetim kurulu üyeleri Danimarka dışında da ikamet edebilir.)
- Şirketin yapısı ve kuruluş belgeleri
- Ana şirketin yapısının aidiyetinin açık bir tanımı ve belirgin hissesi olan sahiplerinin pasaport fotokopileri.

Vergi Kurumu’na Kayıt

Şirketin kaydı sırasında, Danish Business Authority gerekli bilgileri vergi tahsilinden sorumlu olan SKAT’a (Danimarka Gümrük ve Vergi Yönetimi) (<https://skat.dk/>) gönderir. SKAT; şirketlere vergi, KDV, harç meselelerinde tavsiyelerde bulunmaktadır.

Şirket faaliyete başlamadan en az 8 gün önce DBA'ya kayıt edilmiş olmalıdır. Şirketin aşağıda belirtilen hususlar için ayrı ayrı kayıt edilmesi gereklidir:

- KDV kaydı: Danimarka'da ürün veya hizmet sağlayan şirketler için (sadece 50,000 DKK'dan daha yüksek gelir elde eden şirketler).
- Sigorta kaydı: KDV'den muaf bir şekilde satış yapan şirketler için.
- Gümrük Harçları: Gümrük vergisine tabi toptan malların üretimini, pazarlamasını veya alımını yurtdışında yapan şirketler için.
- İthalat - ihracat – Avrupa Birliği dışındaki ülkelerde iş yapan şirketler için.
- A-vergisi (gelir kaynağında kesinti) – Şirket çalışanı var ise.

İşe Alım Sözleşmeleri

Şirket içi istihdam edilecek çalışanlar için Danimarka yasalarına uygun bir şekilde, var olan sözleşmelerin yeni sözleşmeler ile değiştirilmesi gereklidir.

Bütün işverenlerin zorunlu endüstriyel yaralanma sigortası yapmaları gereklidir. Bu işlem bir gün içinde tamamlanabilmekle ve hiçbir ücret gerektirmemektedir. Söz konusu sigorta, maaşlara işverenin bir katkısı olarak eklenmekte olup, oransal olarak dünyadaki en düşük rakamlar arasındadır (Örneğin; İsveç: maaşın %31.42; Danimarka: yaklaşık olarak 10,000-12,000 DKK arasında sabit).

Danimarka işçi piyasasında çalışma şartları da dâhil olarak, işe alımın detaylı bir açıklaması aşağıdaki linklerde mevcuttur:

[\(https://www.workindenmark.dk/working-in-denmark/\)](https://www.workindenmark.dk/working-in-denmark/)

<https://investindk.com/our-services/danish-labour-market>

Kurumsal Yapının Oluşturulması (İsteğe Bağlı)

Danimarka'da şirket, şube veya temsilcilik kurulmasına ilişkin bilgi almak için Danimarka Yatırım Ofisinin websayfasının incelenmesi faydalı olabilecektir: <https://investindk.com/our-services/how-to-set-up-a-business-in-denmark>

Çalışanların Danimarka'ya Transferi

Çalışanın milliyetine bağlı olarak farklı kurallar uygulanabilir:

- Avrupa Birliği vatandaşı olmayan çalışanların, Danimarka'ya gelmeden önce hem oturma hem de çalışma iznine sahip olmaları gerekir.
- Avrupa Birliği vatandaşları Danimarka'da 3 aya kadar izinsiz çalışabilir.
- İskandinav ülkelerinin vatandaşları ise Danimarka'da izinsiz çalışabilir.

Oturma ve çalışma izni başvuruları (her kişi için bir başvuru) işveren ve çalışan tarafından veya direkt olarak Danimarkalı bir avukat tarafından doldurulabilmektedir. Oturma ve çalışma izinlerini Ödeme Limit Şeması'na (Pay Limit Scheme) uygun olarak alabilmek için, çalışanın aylık en az 42.800 DKK maaş alması gerekmektedir. Ayrıca, çalışanın, çalışma şartlarının ve maaşının belirtildiği yazılı bir iş sözleşmesi veya iş teklifine sahip olması gerekmektedir. Bu çalışma şartları ve ücretler Danimarka standartlarıyla uyumlu olmalıdır.

Ödeme Limiti Şeması ile ilgili daha fazla bilgi için: <https://www.nyidanmark.dk/en-GB/Applying/Work/Pay%20limit%20scheme>

Oturma ve çalışma izni başvuruları Ödeme Limiti Şeması'na tabi olan "AR1" formu üzerinden doldurulmalıdır. AR1 başvuru formu, biri işverenin doldurduğu bir diğeri de çalışanın doldurduğu iki kısımdan oluşur. (<https://nyidanmark.dk/en-GB>)

Maaş Bordroları ve Banka Hesaplarının Oluşturulması

Genellikle, Danimarka'da bir şirket kuran yabancı şirketlere vergi beyannameleri dosyalanması, ön muhasebenin ayarlanması, KDV raporlaması, bordrolar vs. şirket tarafından halledileceği için Danimarkalı bir muhasebeci veya denetmen ile iletişime geçmeleri önerilmektedir.

Bir banka hesabı açılması: Kurumsal bir banka hesabı açılabilmesi için gerekli olan "kurumsal banka hesabı açma başvurusu" formu. Herhangi bir Danimarkalı bankada mevcuttur. Form, ana şirketin merkezinin yer aldığı ülkedeki bir bankadan bir referans veya öneri ile Danimarkalı bankaya geri götürülmelidir. Banka hesabı açılmasına yönelik rehber Bakanlığımız ülke sayfasında mevcuttur: ([https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a22759f/Guide%20-%20Opening%20a%20business%20bank-account%20\(FinansDanmark\).pdf](https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a22759f/Guide%20-%20Opening%20a%20business%20bank-account%20(FinansDanmark).pdf))

Ofis Yeri

Firma kuruluş aşamasında, geçici adres olarak, bir avukatlık firması ile anlaşılması halinde, avukatlık firması adresi geçici adres olarak kullanılabilir.

Danimarka'da ofis kiralınması konusunda, Invest in Denmark, şirket kıstaslarına uygun bir yer bulmanıza yardımcı olmakta ve emlakçıların bir listesini sağlamaktadır. Danimarka'da aylık kiralınabilen ve işletme büyüdükçe bilim parkı gibi ek olarak İşletme Paketi çözümlerine sahip birçok esnek ofis yerleşimini içerir.

Faaliyete Geçiş Sonrası

Bir muhasebe şirketi Danimarka'da kurulan şirketin yıllık mali hesaplarını tutabilir. Şirket iki yıl çalışıp aşağıdaki limitlerin 2 tanesini aşmadığı sürece, bir denetlemeye tabi tutulmamaktadır:

1. Bilanço tablosu 4 milyon DKK
2. Net ciro 8 milyon DKK
3. Ortalama tam zamanlı çalışanların mali yıl içerisinde 12 kişiden az olması

Bir mali yıl, prensip olarak belirtilen herhangi bir zamanda başlayabilir, ancak en pratik yol ana şirketin mali yılını takip etmektir – en yaygın başlama tarihleri 1 Ocak veya 1 Temmuz'dur.

Şirket muhasebecisinin, şirket büyüklüğüne ve talebine göre aylık, üç aylık veya altı aylık olarak, vergi dairesine KDV bildirimi yapması gerekmektedir.

Danimarkalı şirket ayrı bir yasal tüzel kişiliktir, bundan dolayı da Danimarka'nın kurumsal vergilendirmesine tabidir. Kurumsal vergi oranı %22'dir.

Kişisel gelir vergisi ise milli vergi, şehir vergisi ve isteğe bağlı kilise vergisinin bir birleşimidir. En düşük vergi oranı yaklaşık %36 ile %52 arasında değişmektedir (kilise vergisi ve iş gücü pazarı katkısı hariç). Belirli ödenek ve kesintilere izin verilmektedir.

- Yabancı ülkede yaşayanlar için vergi kuralı: Belirli şartların sağlanması durumunda, daha düşük bir vergi oranından yararlanma olasılığı mevcuttur. Yabancı araştırmacı ve kalifiye çalışanlar için aylık maaşı en az 66.600 DKK olanlar): 7 yıla kadar %27

Şirketi Kapatmak veya Küçültmek

Şirketin küçülmeye gitmesi, çalışanları işten çıkarmak için geçerli bir sebeptir, fakat mavi yaka (sendika kuralları uygulanır) ve beyaz yaka (kontrattaki kurallar uygulanır) işçilere farklı kurallar uygulanmaktadır. Ancak Danimarkalı sendikalar genellikle işbirliğine yatkındır.

Danimarkalı bir şirketi kapatmak, bir sonlandırma beyanı ile birlikte (eğer ödenecek bir borç yok ise) bir tasfiye süreci gerektirir. Her iki süreç de bir avukatın yardımını gerektirmektedir.

Sigorta

Danimarka'da bir işletme kurduğunuzda, bazı sigortalar yasa gereği zorunludur.

İşçi Tazminatı Sigortası; Çalışanınız varsa iş kazası sigortası zorunludur. Bu sigorta, çalışanlarınızın işten veya çalışma koşullarından doğrudan kaynaklanan kaza ve hastalıklara karşı tazminat almasını sağlar. İş kazası sigortası yalnızca kalıcı yaralanmaları karşılar. Çalışanlar, yaralanma kalıcı olmasa bile her zaman şirkete karşı tazminat talebinde bulunabilirler. Aynı durum şirkette çalışan hissedarlar ve ortaklar için de geçerlidir. Çalışanın ücretli veya haftada sadece birkaç saat çalışıyor olması fark etmeksizin iş kazası sigortası yaptırılması zorunludur.

Mesleki Hastalıklar İçin İşgücü Piyasası Sigortası; İşveren katkılarında biri de Meslek Hastalıkları İşgücü Piyasası Sigortası'dır. Bu sigortanın kısa adı "AES" olarak da bilinmektedir. Bu zorunlu sigorta, iş kazası sonucu ortaya çıkmayan meslek hastalıklarını da kapsamaktadır. Toplam katkı tutarı, işletmenin faaliyet kodu ve çalışan sayısına göre belirlenir.

Arabalar İçin Araç Sorumluluk Sigortası; İşletmenizdeki araç bulunuyorsa mutlaka zorunlu Motorlu Taşıt Sorumluluk Sigortası yapılması gerekmektedir. Bu durum hem tescilli hem de tescilsiz araçlar için geçerlidir. Ayrıca, genellikle hırsızlık, vandallık ve diğer hasarları karşılayan gönüllü kapsamlı sigorta da yaptırabilirsiniz.

Danışmanlar için Mesleki Sorumluluk Sigortası; Eğer işletmeniz danışmanlık hizmeti veriyorsa, danışmanlık hizmetlerinizden doğan sorumluluğunuzu karşılamak için zorunlu Mesleki Sorumluluk Sigortası yaptırmanız gerekebilir. Bu genellikle şunlar için geçerlidir: Mimarlar, Avukatlar, Yeminli Mali Müşavirler, Sigorta brokerleri. Yasal bir sorumluluk olmasa bile yine de iyi bir fikir olabilecek durumlar da olabilir. Danışman Sorumluluk Sigortası, müşterinizin para kaybetmesi durumunda şirketinizin danışmanlık sağlamaktan sorumlu olduğu durumları kapsar.

İHA Sorumluluk Sigortası; İşletmeniz çalışmalarında drone kullanıyorsa, Drone Sorumluluk Sigortası yaptırmanız yasal zorunluluktur.

Bunların dışında işletmeler için zorunlu olmayan, işletmenin kendi isteği ile yaptırabileceği sigortalar da bulunmaktadır. Bunlar; Bina Sigortası, Ürün Sorumluluk Sigortası, Taşımacılık Sigortası gibi sigortalardır.

Bankacılık Mevzuatı

Danimarka’da öne çıkan bankalar Danske Bank, Nykredit, Jyske Bank, Nordea Bank, Sydbank olarak sıralamak mümkündür.

Danimarka’da banka hesabı açmak isteyen şirketlerin, “şirket hesabı açma talep formu”nu ilgili Bankadan temin edip doldurduktan sonra, kendi ülkesindeki bankasından alacağı referans mektubuyla birlikte iade etmesi gerekmektedir.

Vizeler (Oturma ve çalışma izinleri)

Çalışma ve oturma izni başvuruları, Danimarka Uluslararası İşe Alma ve Entegrasyon Ajansına (SIRI) yapılmaktadır. Çalışma İzin Türleri;

- Pozitif Liste (Positivlisten): Danimarka’da eleman açığı olan mesleklerde çalışacak kişiler için. Genellikle 4 yıla kadar verilmektedir.
- Özel Nitelikli Çalışanlar (Særlige individuelle kvalifikation): Sanatçılar, sporcular, uzman mühendisler gibi belirli becerilere sahip kişiler için. 1 ila 4 yıl arası, genellikle sözleşme süresine göre belirlenmektedir.
- Fast Track Çalışma İzni: Danimarka’daki hızlı oturma ve çalışma izni programıdır. Şirketin Fast Track onaylaması gerekmektedir. Bu sistem ile işveren, çalışan için hızlandırılmış bir süreçle oturma izni alabilir. İlk başvuruda maksimum 5 yıla kadar verilebilir.
- Minimum Maaş Limiti ile Çalışma İzni (Beløbssporet): Yüksek maaş alan çalışanlar için bir oturma ve çalışma izni türüdür. Genellikle 4 yıl.
- Start-up İzni (Start-up Denmark): Danimarka’da kendi işini kurmak isteyen girişimciler için. İlk başvuru için 2 yıl verilmektedir. Başarılı işletme devam ediyorsa 2 yıl daha uzatılabilir (toplam 4 yıl).

Eğer bir kişi Danimarka'da geçerli bir çalışma izni almışsa, eşi ve 18 yaşın altındaki çocukları eşlik eden olarak oturma iznine başvurabilir. Çalışma izinleri, işveren ile çalışan arasında anlaşma sağlandığı takdirde uzatılabilir. Eşlik eden aile bireylerinin oturma izinleri de, çalışma izni alan kişinin oturmaına bağlı olarak uzatılır. Genel olarak, bir çalışma izni Vize, Oturma, ve Çalışma iznini içerir. Süresiz çalışma diye birşey yoktur. Süresine göre verilir. Örnek 4-5 yıl, veya 1 yıl.

Öğrenci Oturma İzni / Stajyer Oturma İzni başvuruları Danimarka Uluslararası İşe Alma ve Entegrasyon Ajansına (SIRI) yapılmaktadır. Danimarka’daki bir üniversiteye veya yükseköğretim kurumuna kayıtlı kişiler öğrenci oturma izni alabilir. Stajyer Oturma İzni alan üniversite öğrencileri veya yeni mezunlar Danimarka’da bir şirkette staj yaparak mesleki deneyim kazanırlar.

Aile Birleşimi başvuruları Danimarka Göçmenlik Dairesine (Udlændingestyrelsen) yapılmaktadır. Danimarka’da yaşayan bir aile üyesiyle birlikte yaşamak isteyen kişiler aile birleşimi başvurusu yapabilir. Kimler başvurabilir: Danimarka vatandaşı, AB vatandaşı veya oturma izni olan biriyle evli eşler ve 18 yaş altındaki çocuklar.

AB Vatandaşları, oturma izni başvurularını Danimarka Uluslararası İşe Alma ve Entegrasyon Ajansına (SIRI) yapmaktadır. AB Vatandaşları, Danimarka’da 3 aydan uzun süre kalacaklarsa izin almaları gerekmektedir.

Süresiz Oturma izni / Daimi İkamet başvuruları Danimarka Göçmenlik Dairesine (Udlændingestyrelsen) yapılmaktadır. Danimarka’da uzun yıllar yaşayan kişiler süresiz oturma izni başvurusu yapabilir.

Mülteci Oturma izni başvuruları Danimarka Göçmenlik Dairesine (Udlændingestyrelsen) yapılmaktadır. Eğer bir kişi savaş, zulüm veya ciddi insan hakları ihlalleri nedeniyle Danimarka’ya geldiye, sığınma başvurusu yapabilir.

Danimarka Turist Vizesine (Schengen Vizesi) [VFS’den](#) basvurulur. Danimarka'ya kısa süreli (90 güne kadar) ziyaretler için Schengen vizesi başvurusu yapılabilir. Turistik, aile ziyareti veya iş amaçlı seyahatler için geçerlidir.

Kaynak: T.C.Kopenhag Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği